

بررسی کارایی قلاده های سگ آغشته به دلتامترین روی پشه خاکیهای

کانون لیشمانیوز احشایی در شهرستان بجنورد

حامد رمضانی اول ریایی^۱ - محمد رضا عبایی^۲ - یاور راثی^۳ - مهدی محبعلی^۴

چکیده

زمینه و هدف: در کانونهای آندمیک لیشمانیوز احشایی ایران سگهای خانگی که یکی از مهمترین مخازن این بیماری محسوب می شوند، بیماری را توسط پشه خاکیها به سایر سگها و انسان انتقال می دهند. عمده روشهای پیشگیری از بیماری در دنیا شامل واکسیناسیون سگها، درمان شیمیایی سگها، شناسایی و حذف سگهای آلوده، آغشته سازی سگها با صابونها و شامپوهای پیروتروئیدی می باشد که نتایج مختلفی از کارایی این روشها گزارش شده است. امروزه کاربرد قلاده های آغشته به دلتامترین به علت خواص مفید آن در پیشگیری از ابتلا سگها به لیشمانیوز احشایی مورد توجه قرار گرفته است.

روش بررسی: در این پژوهش شاخص های کارایی قلاده های Scalibor در کانون لیشمانیوز احشایی استان خراسان شمالی بررسی شد. برای این منظور، ۶ سگ مشابه از لحاظ سن، نژاد، وزن و عدم ابتلا به لیشمانیوز احشایی انتخاب و در دو گروه تیمار و شاهد به طور تصادفی گروه بندی شدند. قلاده ها در ابتدای فصل انتقال، به ۳ سگ به عنوان تیمار بسته شد و ۳ سگ فاقد قلاده نیز به عنوان شاهد در نظر گرفته شدند. دو هفته بعد از قلاده گذاری و هر ۱۵ روز یکبار از تیر ماه لغایت شهریورماه ۸۵-۸۶ به هنگام غروب آفتاب یکی از سگ های گروه تیمار و شاهد با رعایت جایگزینی آنها در هر نوبت در داخل پشه بندهای مجزا با پشه خاکی های صید شده از روستاهای انتخابی به مدت ۲ ساعت تماس داده شدند. سپس پشه خاکیها از داخل پشه بندها مجدداً صید و به تفکیک در دو گروه زنده و مرده به آزمایشگاه منتقل شدند و نسبت مرگ و میر پشه های خونخورده و نخورده بعد از ۲۴ ساعت قرائت شد.

یافته ها: نتایج نشان داد شاخص نسبت خونخواری پشه خاکیها در گروه تیمار ۲۷/۶-۱۳/۴٪ و در گروه شاهد (فاقد قلاده) ۵۹/۳-۵۴/۲٪ بوده و اختلاف موجود معنی دار می باشد ($p < 0.005$). همچنین شاخص ممانعت از خونخواری پشه خاکیها از سگهای گروه تیمار و شاهد به ترتیب ۶۶/۲-۵۱/۳٪ و ۴۴/۸-۳۷٪ بدست آمد که اختلاف مشاهده شده در دو گروه معنی دار می باشد ($p < 0.01$). نسبت مرگ و میر در پشه خاکیهای خونخورده از گروه تیمار سگهای دارای قلاده ۲۰/۴۲٪ تا ۲۱/۸۸٪ و در گروه شاهد در سگهای فاقد قلاده ۱/۰۴ تا ۶/۱۷٪ بدست آمد ($p < 0.004$). دامنه تغییرات شاخص اثرات ترکیبی (خاصیت ممانعت از خونخواری و مرگ و میر) در سگهای تیمار ۷۲/۳۷٪ تا ۸۶/۶۲٪ و در سگهای شاهد ۴۰/۷۴٪ تا ۴۵/۸۳٪ محاسبه شد ($p < 0.002$).

نتیجه گیری: این پژوهش حاکی از اثرات ترکیبی قابل توجه قلاده های سگ آغشته به دلتامترین از نظر ممانعت از خونخواری و مرگ و میر پشه خاکی های مواجه یافته با سگ های گروه تیمار می باشد.

کلید واژه ها: سگ؛ لیشمانیوز احشایی؛ قلاده آغشته به دلتامترین؛ پشه خاکی

افق دانش؛ فصلنامه دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد (دوره ۱۵؛ شماره ۱؛ بهار سال ۱۳۸۸)

دریافت: ۱۳۸۷/۴/۱۸ اصلاح نهایی: ۱۳۸۸/۲/۱۳ پذیرش: ۱۳۸۸/۳/۴

۱- کارشناس ارشد حشره شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد

۲- کارشناس ارشد حشره شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین، عضو هیأت علمی دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی تهران

۳- نویسنده مسؤول؛ استاد، گروه حشره شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین، عضو هیأت علمی دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی تهران

آدرس: تهران- خیابان قدس - دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی تهران

تلفن: ۸۸۹۵۱۳۹۳-۰۲۱ نمابر: ۸۸۹۵۱۳۹۳-۰۲۱ پست الکترونیکی: Rassiy@sina.tums.ac.ir

۴- استاد، گروه انگل شناسی پزشکی، عضو هیأت علمی دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی تهران